

J.K. Paasikiven käsityksen mukaan oli suomalaisten onni, ettei Suomi aikanaan Tarton rauhassa saanut Itä-Karjalaa omakseen. Siitä olisi voinut tulla vaikea riidanaihe Neuvostoliiton kanssa ja sitä kautta pikkuvaltiolle suuri vaara mahtavan naapurin kyljessä. Paasikiven ounastelut toteutuivat sittemmin Moskovan neuvotteluissa 1939.

Neuvostoliitto ei luottanut Suomen puolueettomuuteen ja halusi taata Leningradin turvallisuuden. Se halusi itse pitää huolta Suomenlahden turvallisuudesta esittämällä Suomelle aluevaatimuksia. Osa Karjalan kannasta ja Suomenlahden saaret olivat ehdottomia vaatimuksia. Myöhemmin listaan lisättiin Hankoniemen luovuttaminen tukikohdaksi Suomenlahden suulle.

Paasikiven mielestä vaatimus Karjalan kannaksen luovuttamisesta ja Hangon vuokraamisesta oli torjuttava, Suomenlahden saaria pidemmälle ei voitu mennä. Repolan- Porajärven alue oli neuvottelussa esillä 14.10.1939. Venäläisten vaatimuslista oli pääpiirteittäin seuraava:

1. Leningradin turvallisuuden varmistaminen
2. Varmuus ystävällisten suhteiden lujittumisesta NL:n kanssa
3. NL:n ja Viron rannikon puolustaminen vihollisen hyökkäystä vastaan
4. Rajan siirtäminen Karjalan kannakselta pohjoisemmaksi
5. Hangon alueen vuokraaminen NL:lle 30 vuodeksi
6. Suursaaren, Seiskarin, Lavansaaren, Tytärsaaren ja Koiviston sekä osan Karjalan kannasta, yhteensä n. 2761km² luovuttaminen NL:lle aluevaihtoa vastaan. **Vaihtoalueena NL luovuttaa Suomen tasvallalle NL:n aluetta Repolan ja Porajärven piiristä 5529km²**

Stalin tahtoi siis Pietari Suuren aikaista rajaa kannaksella ja Petsamossa. Korvaus luovutettavista alueista maksettaisiin luovuttamalla alue Repolasta ja Porajärveltä, missä Stalin mainitsi suomalaisten järjestäneen kapinan Neuvostoliittoa vastaan.

- Me vaadimme, että etäisyys Leningradista rajalle on vähintään 70km. Leningradia emme voi siirtää ja siksi rajaa täytyy siirtää, jyräsi Stalin Paasikivelle.

- Me pyydämme 200km² ja tarjoamme 5500km². Saatte kaksi kertaa suuremman alueen. Saatte ne seudut, missä järjestitte kapinan meitä vastaan. Jos vuokraatte Hangon, siitä ei koidu teille mitään vaaraa. Tekeekö joku muu suurvalta niin? Ei, me olemme ainoat, jotka olemme nini tyhmiä, totesi Stalin vihaisena.

- Hanko ja Karjalan kannas ovat Suomen mannermaata, josta emme voi antaa mitään. Pelkäätekö, että Suomi hyökkää teidän kimppuunne? kysyi Paasikivi.

Karttoja ja ilmavalokuvia tutkittiin kaksi ja puoli tuntia. Paasikivi vetosi Suomen eduskunnan päättäntävaltaan ja ehdotti, että Suomen valtuuskunta palaa Helsinkiin neuvottelemaan hallituksen kanssa esitetyistä ehdoista.

Toinen ja kolmas neuvottelumatka Moskovaan oli tavallaan vanhan kertausta ilman tulosta. Mainilan laukausten 26.11.1939 jälkeen Suomi oli sodassa mahtavan Neuvostoliiton kanssa. Taistelu vapautemme puolesta alkoi C. G. E. Mannerheimin johdolla.

Olisiko Repolan-Porajärven kohtalo ollut toistamiseen toinen, jos maamme vallanpitäjät olisivat menetelleet toisin tai suostuneet vaadittuihin ehtoihin taikka vaihtokauppaan? Sitä emme tiedä, mutta toisinkin olisi voinut käydä. Jos olisi suostuttu vaihtokauppaan tai jos olisi pysytty omien rajojemme sisäpuolella talvi- ja jatkosodan aikana, itärajamme saattaisi olla liki Pietari Suuren aikanaan piirtämää rajaa.

Turha on kuitenkin jossitella. Tehty mikä tehty. Tehtyä ei saa enää muuksi muutettua, vaikka Karjalaa jotkut vielä halajavat palautettavaksi.

Erkki Mauranen

Kirjallisuutta:

J.K. Paasikivi; Toimintani Moskovassa ja Suomessa 1939-1941 (WSOY)

Tuomo Polvinen; J.K.Paasikivi, Valtiomiehen elämäntyö 3. 1939-1944 (WSOY)

Veijo Meri; Suurta on olla pieni kansa, Itsenäinen Suomi 1920-1940 (WSOY)

UAM:n julkaisuja: Suomen sinivalkoinen kirja 1. osa (Oy Suomen Kirja)